

Βάμβαξ.

1. Κάλυξ. — 2. Άνθος. — 3. Το αυτό άνθος τὴν βίαν ἡμέραν. — 4. Το αυτό τὴν νύκτα. — 5. Περιάλυμμα. — 6. Θήκη. — 7. Θήκη διανοιγομένη. — 8. Θήκη σχεδὸν ὄριμος. — 9. Θήκη ὄριμος. — βαμβάκιον τετελεισμένον. — 10. Τὸ βαμβάκιον διηνερωμένον.

μάξια ἐπὶ τοῦ ὄρους Γαῦ, ἔτοιμοι νὰ ὑποβάλωμεν τῷ τροχῷ πέτραν ὕπως πρὸς στιγμὴν ἀνακούφισωμεν τοὺς ἀσθμαίνοντας ἵππους. Ἡ κατηραμένη αὕτη ὁδὸς ἐφαινετο ἄγουσα εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἀνέβαινε κατ' εὐθείαν γρημμὴν ὅσον μακρὰν ἢ ὕρασις ἐξετείνετο, κρυπτομένη ἔπειτα εἰς τὰ νέφη, φαινόμενα τὴν ἡμέραν ἐκείνην ὅτι ἀνεπαύοντο ἐπὶ τῆς κορυφῆς αὐτοῦ, ὡς ἰέραξ ἐνεδρεύων τὸ θυμὰ του ἢ σπάνις τοῦ αἴρος ἐγένετο τοσαύτη ὥστε ἠναγκαζόμεν νὰ ἐφίσταμαι συχνὰ, τὸ αἷμα ἀνέβαινε εἰς τὴν κεφαλὴν μου καὶ ὁμῶς ἠσθανόμην ὀλόκληρος ἀνέκφραστον εὐτυχίαν καὶ εὐθυμίαν, διότι ἠσθανόμην ἐμαυτὸν ὑπεράνω τοῦ κόσμου ἰστάμενον. Ἀπερχόμενοι μακρὰν τῆς κοινωνίας καὶ πλησιάζοντες εἰς τὴν φύσιν γινόμεθα πάλιν παιδιὰ πᾶν τὸ μὴ ἀνῆκον εἰς τὴν ψυχὴν, πᾶν τὸ ὑπ' αὐτῆς ἀποκτηθὲν ἀποσπᾶται ἀπ' αὐτῆς ἐπανέρχεται εἰς τὴν πρώτην αὐτῆς ὑπαρξιν καὶ εἰς τὴν ἐν τῷ μέλλοντι. Ὅστις ἐπλανήθη, ὡς ἐγὼ, ἐπὶ ἐρήμων ὁρέων καὶ παρετήρησεν ἐπὶ μακρὸν τὰ φαντασιώδη αὐτῶν σχήματα, ὅστις ἀνέπνευσεν ἄπληστος τὸν αἶρα τῶν κοιλάδων καὶ τῶν ὑψηλῶν κορυφῶν, ἐκεῖνος ἐννοεῖ βεβαίως τὴν ἐπιθυμίαν μου νὰ περιγράψω τὰ ἐπαγωγὰ ταῦτα σκηνογραφήματα.

Σ.

("Ἐπεται τὸ τέλος.")

BAMBAΞ.

—οοο—

Εἶδομεν πρό τινας χρόνου χάρτην τοῦ εἰς ἐκάστην εὐρωπαϊκὴν χώραν εἰσαγομένου βαμβακίου μετ' ἐνδείξεως τῆς προελεύσεως αὐτοῦ. Καὶ αἱ μὲν ἄλλαι χῶραι εἰσήγον ὀλίγον ἐκάστη, ἀλλ' ἐν ὅλῳ μεγάλην ποσότητα, τὸ δὲ κυανοῦν χρῶμα, εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἐν τῷ χάρτει ὀρισθὲν, ἐξ Ἀμερικῆς μὲν μάλιστα καὶ ἐξ Ἰνδιῶν δὲ, καὶ ἄλλοθεν ἐκρέον, εἰσέπιπτε λάθρον εἰς τὴν Ἀγγλίαν καὶ βεβαίως ὑπερδιπλάσιον τοῦ εἰς πᾶσαν τὴν λοιπὴν Εὐρώπην εἰσαγομένου βαμβακίου.

Περὶ τούτου λοιπὸν τοῦ ἐλαφροτάτου βαμβακίου, τοῦ τοσαύτην βαρύτητα ἐν τῇ ἀγγλικῇ πλάστιγγι ἔχοντος, δὲν εἶναι κακὸν νὰ εἰπωμεν ὀλίγας λέξεις, ἀφ' οὗ μάλιστα εἶναι ἐν τῷ παρόντι ἐκ τῶν ἰσχυροτάτων τῶν ἀνθενωτικῶν ὄπλων.

Ὁ βάμβαξ, ἐκ τῆς οἰκογενείας τῶν μαλαχρειδῶν, ἔχει καρπὸν οὔτινος ἢ μεσοσχιδῆς σπερμοθήκη περιέχει τὸ βαμβάκιον, τὸ αἷτιον τῆς ἐνδείας τῶν ἀγγλικῶν βαμβακουργεῖων καὶ μάλιστα τῶν τῆς Λιθερπόλεως. Ἡ παρατιθεμένη εἰκὼν παρίστησι φυτὸν βάμβακος μετὰ τοῦ ἀνθους καὶ τοῦ καρποῦ του, ἦτοι, *λεπόρου* ἢ *θήκης*, κατὰ τὰς διαφορὰς αὐτῶν καταστάσεις, ἀνάπτυξιν, αὐξήσιν καὶ ὀρίμασιν. Ὁ πολῦτιμος τοῦ βάμβακος χροῦς ἢ *τόψη* (ἐξ οὗ *duvet* διὰ τοῦ Λα-

τινικοῦ (typha) συλλέγεται τὸν Σεπτέμβριον· τότε αἱ περιέχουσαι αὐτὸν θῆκαι, ὠριμάσασαι ἐντελῶς διανοίγουσιν αὐτῷ διέξοδον. Διακρίνεται δὲ τὸ βαμβάκιον εἰς βαμβάκιον ἐπίμηκες καὶ βαμβάκιον βραχύ. Ἐκ τοῦ ἐπιμήκους τὸ καλλίτερον προέρχεται ἐκ Γεωργίας, τῆς νήσου Βουρβῶνος, ἐξ Αἰγύπτου καὶ Καίτης. Ἐκ τοῦ δευτέρου προτιμᾶται τὸ τῆς Λουϊζιάνης, τῆς Αλαβάμης καὶ τῆς Καρολίνης. Καὶ ἡ Μακεδονία δὲ παράγει καλὸν βαμβάκιον ἐξαγόμενον ἰδίως εἰς τὰ Γερμανικὰ κράτη.

Ἡ χρῆσις βαμβακίνων ὑφασμάτων εἶναι ἀρχαιοτάτη. Αὐτὸς ὁ Ἡρόδοτος φαίνεται ὅτι τὸν βάμβακα ἐννοεῖ λέγων· « Τὰ δὲ δένδρα τὰ ἄγρια αὐτόθι φέρει καρπὸν εἰς αὐτὸν καλλονῆ τε προφέροντα καὶ ἀρετῆ τῶν ἀπὸ τῶν ὄλων καὶ ἐσθῆτι οἱ Ἴνδοι ἀπὸ τούτων τῶν δενδρέων χρέωνται » Κατὰ τὸν δέκατον Μ. Χ. αἰῶνα οἱ Ἄραβες εἰσήγαγον εἰς Ἰσπανίαν καὶ ἐνεφύτευσαν τὸ δενδρύλλιον τοῦτο. Μετ' αὐτοὺς, ἀλλὰ κατὰ τὸν 14 αἰῶνα μόνον, τὸ Μιλάνον καὶ ἡ Ἑνετία ἤγειρον βαμβακουργεῖα. Κατὰ τὸν *Univers illustré* (ἔτος Δ'. ἀριθμ. 178) ὁ πρῶτος ἐν Ἀγγλίᾳ ὑδρόμυλος πρὸς ὕφανσιν τοῦ πολυτίμου χνοῦς κατασκευάσθη τῷ 1771 ἐν Κρομφόρδη (Δέρβυ) ὑπὸ τοῦ περιφήμου Ἄρκου-ράϊτ. Ἀλλ' ἂν καὶ μεταξὺ τῶν τελευταίων παραδεχθέντων τὸ βαμβάκιον κρατῶν ὑπάρχη ἡ Ἀγγλία, εἰσάγει μὲν ὅσον εἶδομεν ἀνωτέρω, ἐξάγει δὲ ὑπὲρ τὰ 600 ἑκατομμύρια κατεργασμένου βαμβακίου. Μετὰ τὴν Ἀγγλίαν καὶ τελευταία εἰσήγαγεν αὐτὸν ἡ Γαλλία χάρις εἰς τὸν τὰ πρῶτα ὑφαντεῖα βαμβακίου συστήσαντα Ἀγγλον Μίλνην εἰς τὸν ὁποῖον Λουδοβίκος ὁ Γ'. ἐχορήγησε τῷ 1785, 60, 000, φράγκων, τόπον καὶ ἐτήσιον μισθὸν 6,000 φρ. πρὸς ἐγκατάστασιν τοῦ πρώτου ὑφαντείου. Αἱ δὲ Ἠνωμένοι πολιτεῖαι ἐξαγοραῖν ὑφασμένου βαμβακίου 400 ἑκατομμυρια περίπου.

Σ.

ΠΕΡΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΩΝ.

—οοο—

Λειτουργίαι (1) ἑκαλοῦντο παρ' Ἀθηναίους παντοῖα, ἔργα, ἐπιβαλλόμενα ὑπὸ τῆς πόλεως εἰς τοὺς πολίτας, διὰ τῶν ὁποίων δὲν ἀπελάμβανε μὲν πρόσοδον, ἀπηλλάττετο ὅμως δαπάνης· ἦσαν δὲ αὐταὶ τακτικαὶ ἢ ἐγκύκλιοι, γινόμεναι κατ' ἔτος, καὶ εἰς χρόνους εἰρήνης, κατὰ τινα τάξιν, καὶ ἕκαστοι διὰ τὴν χρεῖαν τοῦ πολέμου.

Καὶ τῶν μὲν ἐγκυκλίων ἡ ἐπιστημοσύνη εἶναι ἡ

(1) Τοῦτ' ἔστι κυρίως, ἔργον ὑπὲρ τοῦ δήμου, ἀπὸ τοῦ λεῖτον καὶ ἔργον. Διότι λεῖτος (λέϊτος, λήϊτος) ἀπὸ τοῦ λείω· εἶναι—δημοσίως.—

χορηγία, δηλ. ἡ κατάστασις χοροῦ πρὸς μουσικοὺς ἀγῶνας εἰς ἑορτὰς τελουμένας μετὰ διδασκαλίας σκηρικῶν παραστάσεων, τραγωδιῶν, κωμῳδιῶν, σατυρικῶν δραμάτων, μετὰ ἑορτωδῶν ἀσμάτων ἢ διθυράμβων, ἢ μετὰ μουσικῶν ἔργων κιθαρωδῶν αὐλωδῶν ἢ μετὰ χορῶν ὡς πυρρῆχιστῶν καὶ τῶν τοιούτων. Χρέος δὲ τοῦ χορηγοῦ ἦν νὰ ἀνεύρῃ τὰ ἀναγκαῖα τοῦ χοροῦ, καὶ νὰ πληρῶνῃ δὲ τοὺς μὴ ἔχοντας χρέος νὰ ἐμφανισθῶσιν ἀμισθί· πρὸς δὲ τούτοις νὰ διδάξῃ καὶ ἀσκήσῃ αὐτοὺς, νὰ τρέφῃ κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον, καὶ νὰ προμηθεύσῃ εἰς αὐτοὺς τὰς ἀρμοδίους εἰς τὴν διδασκαλίαν στολὰς καὶ κόσμους (1), πράγματα ἀπαιτούμενα οὐ μόνον κόπον καὶ μόχθον, ἀλλ' ἐπὶ μεγαλοπρεπῶν καὶ πολυαριθμῶν χορῶν καὶ δαπάνης μεγάλης. Ἀναγινώσκουμεν π.χ. ὅτι εἰς δύο χορηγίας τραγωδιῶν ἐδαπανήθησαν 5,000 δραχμῶν, εἰς μίαν μόνην τραγικὴν χορηγίαν 3,000 δρ. ἀπ' ἐναντίας δὲ δι' ἓνα κυκλικὸν ἢ διθυραμβικὸν χορὸν μόνον 300 δρ. δι' ἓνα ἐκ παίδων ἀποτελούμενον χορὸν πυρρῆχιστῶν 700 δρ. δι' ἓνα κωμικὸν χορὸν 1600 δρ. Εἰ δὲ καὶ οἱ χορηγοὶ, ἢ ὑπὸ μεγάλου πρὸς τὸ ἔργον διαφόρου, ἢ ὑπὸ φιλοδοξίας καὶ σπουδῆς πρὸς τὴν τοῦ δήμου εὐνοίαν, ἔπραττον πλέον τοῦ δέοντος, αὐτὴ ὅμως καθ' ἑαυτὴν ἡ χορηγία ἦν πάντως δαπανηρὸν ἔργον, ἀπὸ τοῦ ὁποίου οἱ πλεῖστοι ἀσμένως ἔβλεπον ἑαυτοὺς ἀπαλλασσομένους· ὅθεν κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Δημοσθένους, ὅτε ἡ εὐπορία καθόλου ἔλειψε, πολλάκις δύσκολον ἦν νὰ εὕρωσι τὸν διὰ τὰς ἑορτὰς ἀπαιτούμενον ἀριθμὸν χορηγῶν ὥστε ἡ πόλις αὐτὴ ἀνεδέχετο τὴν χορηγίαν, καὶ διὰ τοῦτο χοροὶ τινες, καὶ ἴσως ὅλοι, κατηργήθησαν, ὡς εἶναι γνωστὸν περὶ τοῦ τῆς κωμῳδίας.

Ὁμοία ἂν καὶ ἦττον δύσκολος λειτουργία ἦν ἡ Γυμνασιαρχία διὰ τὰς μετὰ γυμνικῶν ἀγῶνων τελουμένας ἑορτὰς. (2) Χρέος δὲ τοῦ Γυμνασιάρχου ἦν, ὡς φαίνεται, νὰ ἀσκήσῃ εἰς τὰ γυμνάσια ἐκείνους οἱ ὅποιοι ἤθελον νὰ ἐμφανισθῶσιν ὡς ἀγωνισταί, νὰ τρέφῃ αὐτοὺς κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἀσκήσεως, καὶ κατὰ τοὺς ἀγῶνας αὐτοὺς νὰ παρασκευάσῃ τὴν ἀναγκαίαν κατασκευὴν καὶ διακόσμησιν τῆς παλαίστρας. Εἰς ἑορτὰς δὲ τινὰς ἐγίνοντο πεζοδρομιαὶ ἢ ἵπποδρομιαὶ μετ' ἀνημμένων λαμπάδων, καὶ ἡ χορηγία τῆς πρὸς τοῦτο δαπάνης ἦν ἐπίσης λειτουργία τις συγγενῆς τῆς γυμνασιαρχίας, λαμπαδαρχία καλουμένη. Κατὰ δὲ τινα δήλωσιν τοῦ Λυσίου ἐξωδουσεῖ τις διὰ τὴν εἰς τὰ Προμήθεια γυμνασιαρχίαν, ἑορτὴν μετὰ λαμπαδοδρομίας τελουμένην, 1200 δραχμάς.

(1) Ἴδὲ Βοικηίου πολιτικῆς οἰκονομίας 1, σ. 600 κ. ε, 3.

(2) Αὐτόθι τελ. 609 κ. ε.